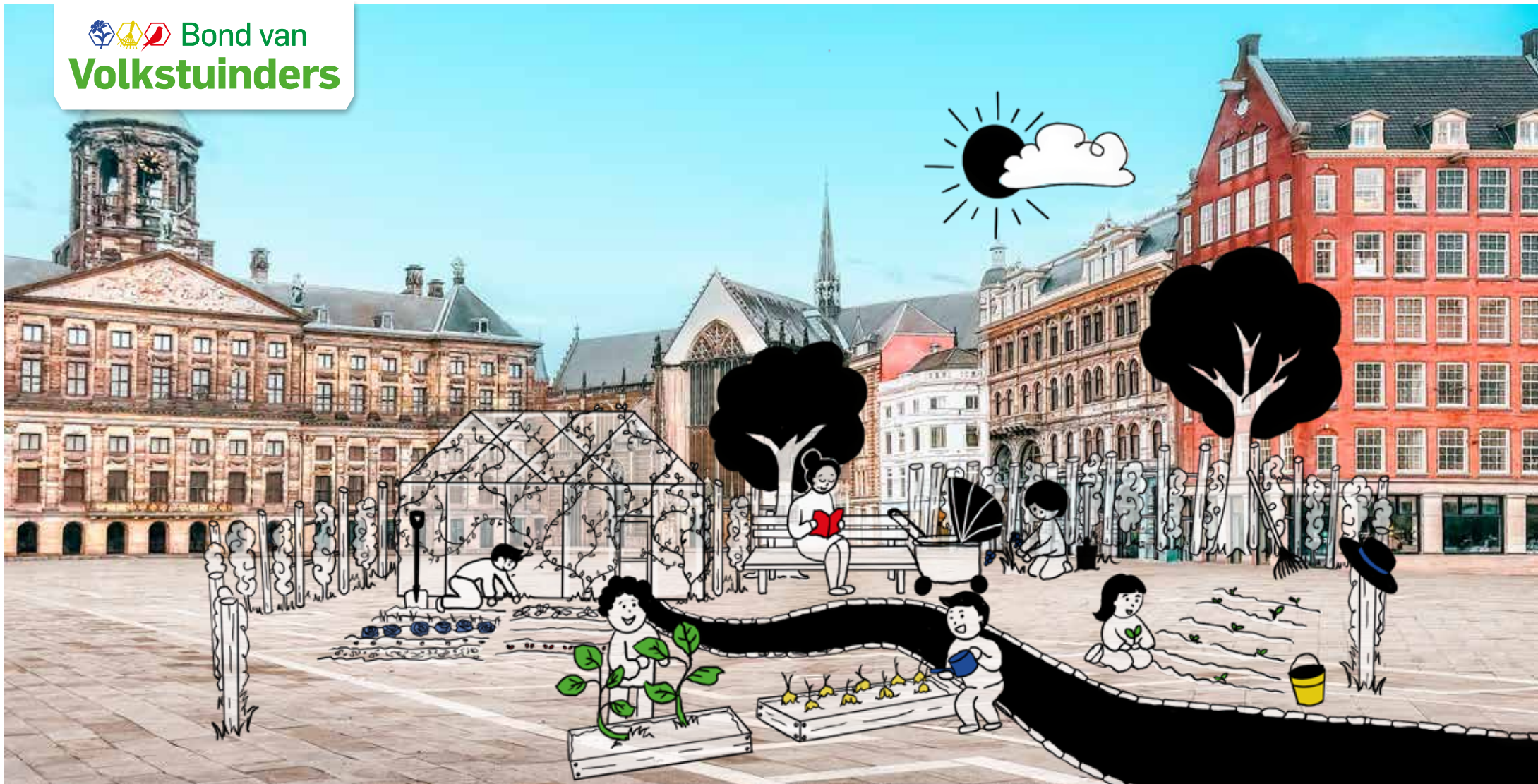
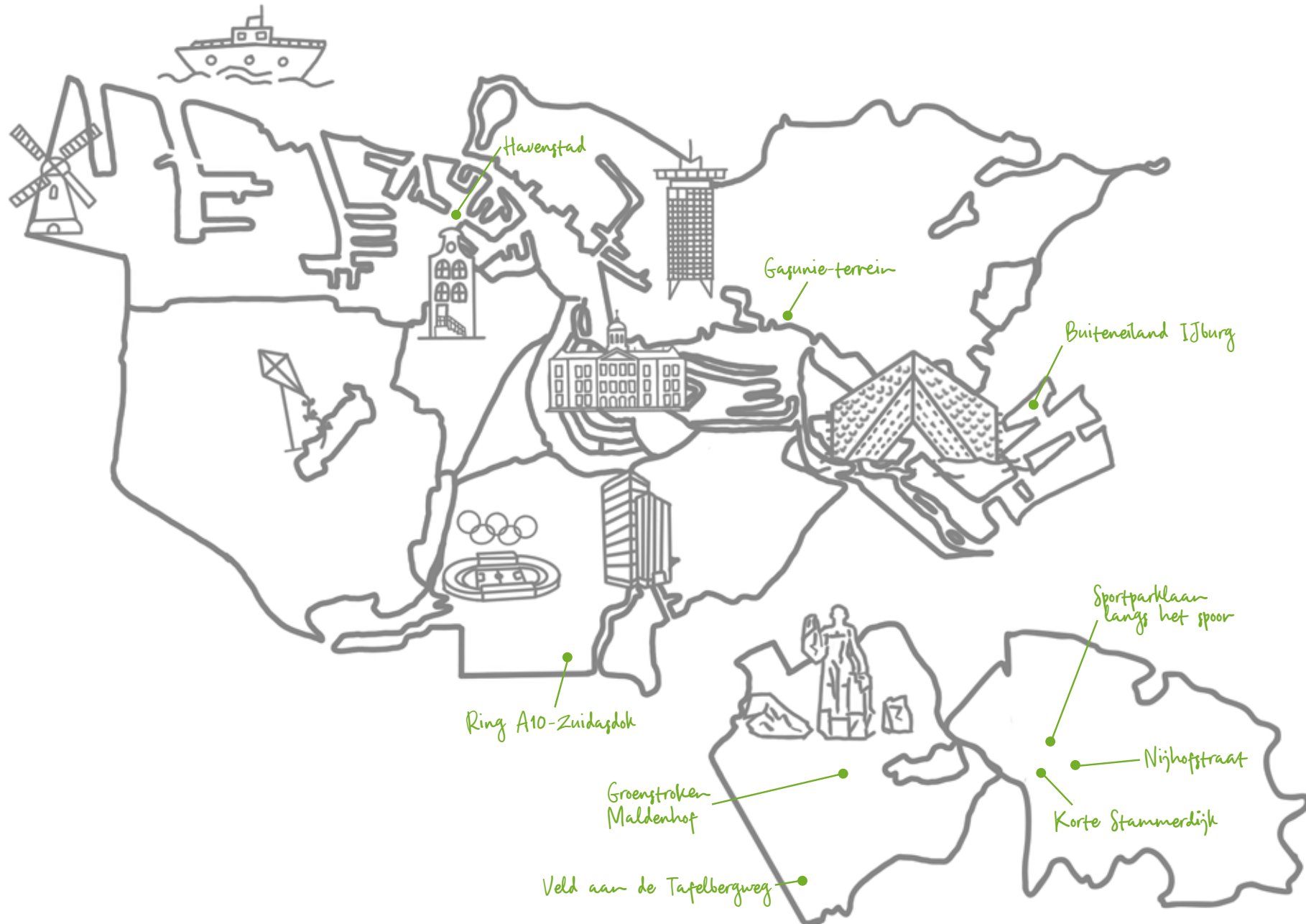

RAADSADRES - RUIMTE VOOR GROEI

750 actief-tuinieren-plekken voor Amsterdammers

AMSTERDAM #750

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Behoeftte aan meer actief-tuinieren-plekken

- Grote populariteit
- Huidige capaciteit
- Toekomstige groei

actief-tuinieren-plekken en welzijn van bewoners

- Groen als basisvoorwaarde voor een gezonde stad
- Beleidskader Hoofdgroenstructuur 2023
- Samenhang tussen wonen en groen
- Noodzaak van integrale stedenbouw

Beleidsuitvoering loopt achter

- Herbevestigd beleid
- Tegenstrijdige ontwikkelingen

Twee voorstellen van de Bond van Volkstuinders

1. Breid het aantal actief-tuinieren-plekken uit
2. Voer een afrekenbare areaalnorm in

Inventarisatie van (ruim) 750 nieuwe actief-tuinieren-plekken

- Havenstad
- Buiteneiland IJburg
- Ring A10/Zuidasdok
- Veld aan de Tafelbergweg
- Groenstroken Maldenhof
- Gasunie-terrein
- Korte Stammerdijk
- Nijhofstraat
- Sportparklaan langs het spoor

Bewonersbeheer

- Mogelijke richtingen voor bewonersbeheer
- Toelichting en rol van de Bond

Inleiding

Amsterdam
24 september 2025

Geachte leden van de gemeenteraad van Amsterdam,

De Bond van Volkstuinders biedt onze 750-jarige stad als verjaarscadeau een plan aan om 750 nieuwe plekken voor actief-tuinieren ('volkstuinten') te realiseren. Ook pleiten wij voor de invoering van een heldere en afrekenbare norm voor de gewenste hoeveelheid volkstuintenareaal in de stad. Voldoende actief-tuinieren-plekken zijn belangrijk voor het welzijn van alle Amsterdammers. Wij wensen de jarige stad een gezonde en aangename toekomst toe en zijn ervan overtuigd dat meer actief-tuinieren-plekken daarvoor een belangrijke voorwaarde zijn.

Wij bieden u ons plan aan als een Raadsadres. Dat betekent dat ons plan op de lijst van officieel ingekomen stukken komt te staan en dat de gemeenteraad moet beslissen hoe zij ons voorstel wil afhandelen. Wij verwachten van u, gemeenteraadsleden, dat u ons voorstel op een van uw komende vergaderingen agendeert, bespreekt en hopen dat u besluit onze voorstellen over te nemen. U kunt natuurlijk ook, voorafgaande aan uw bespreking, het college van burgemeester & wethouders vragen om een preadvies over ons plan.

De Bond van Volkstuinders stelt graag haar kennis en ervaring met tuinieren en verenigingsleven ter beschikking aan de Amsterdammers en het gemeentebestuur om van onze stad een nog fijnere stad te maken dan deze al is. Concreet willen wij dat doen door ons concept van gemeenschappelijk en eigen groen in te zetten, wat het groenbeheer in de stad vele malen goedkoper kan maken. Daarnaast zijn er honderden tuinders die bereid zijn om te pionieren en zo samen nieuw gemeenschappelijk groen in de stad ontwikkelen. Dat aanbod gaat verder dan plannen maken, het gaat om concreet doen, letterlijk de handen uit de mouwen. Tot slot helpen wij als bond graag mee om de kinderziektes die bij deze groene initiatieven horen, te overleven en zo de initiatieven duurzaam te maken.

Met vriendelijke groet,

Henk Gossink
voorzitter van de Bond van Volkstuinders Amsterdam

Behoefte aan meer actief-tuinieren-plekken in Amsterdam

Grote populariteit

Actief tuinieren is populairder dan ooit. Dit blijkt uit de sterke toename van geveltuintjes, plantenbakken, verticaal groen en het gezamenlijke beheer van perken, plantsoenen en binnenterreinen. Steeds meer Amsterdammers willen samen hun buurt groener en leefbaarder maken.

Huidige capaciteit

Amsterdam telt momenteel circa 7.000 volkstuinten, verspreid over ongeveer veertig tuinparken. Deze variëren van nutstuinen voor groente- en fruitteelt tot verblijfstuinen gericht op bloemen en siergewassen. Het aanbod is echter onvoldoende om aan de vraag te voldoen. Bij de Bond van Volkstuinders en de onafhankelijke tuinparken staan meer dan 7.000 mensen op de wachtlijst. Door het lage verloop (gemiddeld 5-15 tuinen per park per jaar) lopen wachttijden op tot meerdere jaren.

Toekomstige groei

De vraag naar actief groen zal de komende jaren verder toenemen. Amsterdam groeit naar verwachting door tot ruim 1 miljoen inwoners in 2037. Veel van deze nieuwe bewoners zullen in appartementen wonen zonder eigen buitenruimte. In een steeds dichter bebouwde stad zal de behoefte aan actief-tuinieren-plekken dus alleen maar groter worden.

actief-tuinieren-plekken belangrijk voor het welzijn van de bewoners

Groen als basisvoorwaarde voor een gezonde stad

Groen is onmisbaar voor een gezonde en leefbare stad. De gemeente erkent dit zelf in haar beleidsnota's en in de ambitie om Amsterdam rigoureus te vergroenen. Bewoners maken op uiteenlopende manieren gebruik van het groen: van stadsparken en sportparken tot tuinparken en kleinschalige buurtgroeninitiatieven. Samen vormen deze elementen het totaal aan groenvoorzieningen dat nodig is voor een gezonde stad.

Beleidskader Hoofdgroenstructuur 2023

In het gemeentelijke concept-Beleidskader Hoofdgroenstructuur (2023) wordt niet alleen de schoonheid en natuurwaarde van de volkstuinparken onderstreept, maar ook hun sociale waarde – voor zowel tuinders als de omwonenden die de parken bezoeken. Volkstuinen zijn daarmee een essentieel onderdeel van de groene infrastructuur en het welzijn van de stad.

6

Samenhang tussen wonen en groen

De Bond van Volkstuinders wijst erop dat woningbouw en vergroening hand in hand moeten gaan. De stelling dat bouwen belangrijker is dan het creëren van groen ondermijnt uiteindelijk de kwaliteit van wonen. Woningen zijn meer dan fysieke bouwstenen; zij vormen de leefomgeving van mensen met uiteenlopende behoeften. Een stad met alleen woningen, maar zonder voldoende scholen, sportvoorzieningen en groen, is onvolwaardig.

Noodzaak van integrale stedenbouw

Een gezonde stedenbouwkundige ontwikkeling neemt de mens als geheel als uitgangspunt. Groei van het aantal huizen en inwoners moet gepaard gaan met groei van het aanbod aan actief groen. Zonder voldoende groenvoorzieningen neemt de leefkwaliteit af en ontstaat er een grens aan verdere woningbouw.

Beleidsuitvoering loopt achter

Herbevestigd beleid

Op 22 december 2021 stelde de gemeenteraad opnieuw het beleid vast voor de verdere ontwikkeling van de Amsterdamse volkstuinparken. Dit beleid is gebaseerd op de *Gezamenlijke Uitgangspunten* die gemeente en volkstuinparken op 6 mei 2021 samen vastlegden. Daarin staat onder meer:

"De Amsterdamse volkstuinparken leveren een enorme bijdrage aan het groen in de stad en het welzijn van mensen. De gemeente wil de volkstuinparken daarom graag behouden voor de toekomst. De druk op het groen en de openbare ruimte in Amsterdam is enorm toegenomen, en die zal de komende jaren nog verder oplopen. De volkstuinparken kunnen hierin een grotere rol spelen door ontwikkeling van de tuinparken tot groene gebieden die voor Amsterdammers een bekende en gebruikelijke plek zijn om te ontspannen en te recreëren. De ambitie voor de volkstuinparken is om deze te behouden voor de stad, gekoppeld aan een verdere ontwikkeling."

Tegenstrijdige ontwikkelingen

Sinds de vaststelling eind 2021 is de uitvoering van dit beleid echter nauwelijks van de grond gekomen. Daarvoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen: een gebrek aan financiële middelen, capaciteit en aandacht. Tegelijkertijd wordt de planontwikkeling *De Nieuwe Kern* voortvarend opgepakt. Dit project voorziet in 6.200 woningen op grond die grotendeels eigendom is van de gemeente Amsterdam, gelegen op het grondgebied van de gemeente Ouder-Amstel. Binnen dit plangebied liggen vier volkstuinparken waar veel Amsterdammers tuinieren. Als dit plan ongewijzigd doorgaat, verdwijnen volkstuinpark *Nieuw Vredelust* volledig en een deel van *Ons Lustoord*. Dit is hét moment om gemaakte afspraken om te zetten in concrete daden.

Twee voorstellen van de Bond van Volkstuinders

De Bond van Volkstuinders doet u twee concrete voorstellen om de toenemende vraag naar actief-tuinieren-plekken te beantwoorden en de uitvoering van bestaand beleid te versterken:

1. Breid het aantal actief-tuinieren-plekken uit

Traditionele volkstuinen hebben lange tijd een belangrijke rol gespeeld in de stad en is voor veel tuinders heel waardevol. Tegelijkertijd zien we dat een traditioneel tuinpark anno nu voor iedereen toegankelijk moet zijn. Bewoners zoeken naar flexibele en gezamenlijke vormen van tuinieren. Onder actief-tuinieren-plekken verstaan wij alle vormen van gezamenlijk tuinieren: van moestuinbakken bij flats tot het beheer van binnenterreinen, boomspiegels en nutstuinen.

De Gezamenlijke Uitgangspunten (2021) en de Groenvisie 2020–2050 benoemen al dat stadstuinieren, ook buiten de bestaande parken, moet worden uitgebreid. De Bond doet in dit Raadsadres een suggestie waar mogelijk nieuwe plekken gerealiseerd kunnen worden, variërend van kleine initiatieven tot grotere tuinparken. Deze uitbreiding kan tegen relatief lage gemeentelijke beheerkosten plaatsvinden en draagt bij aan gezonde, groene wijken voor nieuwe bewoners.

Dit voorstel is bedoeld als inspiratiebron en uitnodiging om gezamenlijk vervolgstappen te zetten. Wij hopen dat de gemeente zich achter de ambitie schaaft om meer actief-tuinieren-plekken te realiseren.

2. Voer een afrekenbare areaalnorm in

De gemeente hanteert geen norm voor volkstuinareaal. Daarmee verdwijnt actief-tuinier-groen in brede categorieën als “gebruiksgroen” of “ecosysteemgroen”. Dat is onwenselijk, omdat het belang van volkstuinen hierdoor onvoldoende wordt geborgd in de planvorming.

De Bond stelt voor een concrete norm vast te leggen: minimaal 5 m^2 volkstuinen per inwoner. Deze norm werd al in het Algemeen Uitbreidingsplan (jaren dertig) gehanteerd en was decennialang richtinggevend voor de stadsuitbreiding. Een herintroductie van deze norm zorgt ervoor dat volkstuinieren dezelfde planologische status krijgt als sport- en onderwijsvoorzieningen.

INVENTARISATIE

van ruim 750 actief-tuinieren-plekken in Amsterdam

Havenstad

Ligging van de locatie.

Het projectgebied van Havenstad ligt tussen Sloterdijk en het Westerpark in stadsdeel West en het Cornelis Douwesterrein en de Noorder-IJplas in stadsdeel Noord.

Grootte.

Ongeveer 1.200 hectare.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

Is nu water en bedrijventerrein. Wordt ontwikkeld als nieuwe stadswijk met 40.000 tot 70.000 woningen en ruim 100.000 m² bedrijventerrein. In de nieuwe wijk zijn twee parken gepland, maar deze worden pas over tientallen jaren aangelegd: Park Mercurius in 2045 en Park Neptunus in 2040. Over de aanleg van actief-tuinieren-plekken wordt in de plannen niet gerept. Wij stellen voor: én de aanleg van groen naar voren te halen (in het belang van de toekomstige bewoners mag dat geen sluitstuk zijn!) én een deel van het gebied te bestemmen voor volkstuinieren.

Mogelijke invulling.

Wij stellen voor 1% van het plangebied, d.w.z. 12 hectare (= 120.000 m²), te bestemmen voor actief tuinieren. De actief-tuinieren-plekken en andere groenvoorzieningen worden in het begin van de stedelijke ontwikkeling van Havenstad aangelegd, niet pas aan het eind. Zo krijgen de eerste inwoners van Havenstad tijdig groen bij de hand en wordt het drukke westerpark ontzien.

Aantal nieuwe tuinen.

Wij denken aan in totaal 450 tuinen: 100 verblijfstuinen van elk 300 m², 150 dagtuinen van elk 150 m² en 200 nutstuinen van elk 100 m². De overblijvende circa 50.000 m² wordt ingericht als openbaar groen van het nieuwe tuinpark.

Buiteneiland IJburg

Ligging van de locatie.

Stadsdeel Oost. Het Buiteneiland is een eiland in het IJmeer tussen Strandeiland en de IJdoornpolder.

Grootte.

400.000 m².

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

Buiteneiland wordt het laatste eiland van IJburg en is bestemd voor sport, recreatie en cultuur. Gefaseerde aanleg tussen 2030 en 2050.

Mogelijke invulling.

Wij stellen voor 10% van het eiland te bestemmen voor actief tuinieren, d.w.z. 40.000 m².

Aantal nieuwe tuinen.

Er kunnen 200 verblijfstuinen van circa 200 m² per tuin worden gerealiseerd. Bij een gevarieerdere invulling van de actief-tuinieren-plekken, met ook kleinere percelen, kan er een groter aantal tuinen gerealiseerd worden.

Ring A10 / Zuidasdok

Ligging van de locatie.

Stadsdeel Zuid. Een deel van de (op termijn ondertunnelde) ringweg A10, tussen knooppunt Amstel en knooppunt De Nieuwe Meer. Oftewel: het Zuidasdok.

Grootte.

Bij de herinrichting (ondertunneling) wordt op het dak van de tunnels en bij op- en afritten circa 10.000-20.000 m² 'openbaar groen' toegevoegd. De plannen wijzigen nog steeds dus exacte aantal m² is nu niet te geven.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

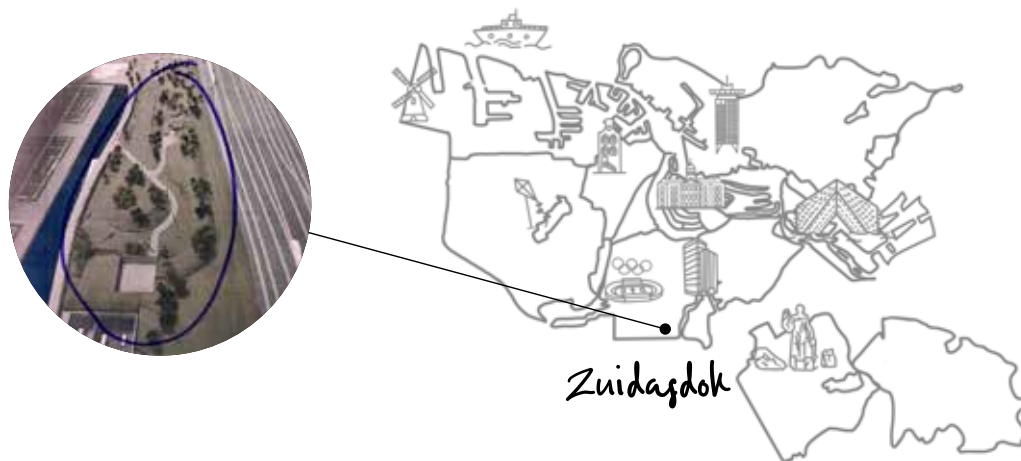
Nu in gebruik als snelweg, tegelijkertijd veroorzaker van lawaai en luchtvervuiling en doorsnijder van (barrière in) de stad. Na de ondertunneling wordt het tunneldak 'openbaar groen'.

Mogelijke invulling.

Op (een deel van) het tunneldak wordt een park aangelegd en daarbij 15.000 m² reserveren voor actief tuinieren. Dat is ook gedaan in Zuidoost waar op het tunneldak van de Gaasperdammerweg het Brasapark en de Tuinen van Brasa (moestuinen) zijn aangelegd.

Aantal nieuwe tuinen.

Wij stellen voor 100 dagtuinen voor van elk 100 m².

Veld aan de Tafelbergweg

Ligging van de locatie.

Het gaat om een groot braakliggend veld en een grote parkeerplaats in stadsdeel Zuidoost, omgeven door de Tafelbergweg en de Meibergdreef/ AMC-pad achter het AMC. Aan de twee wegen staan oa gebouwen van kindercentrum Jeroen Pithuis, Gut Research, Plus Ultra Amsterdam en Amsterdam Skills Centre.

Grootte.

Nader te bepalen, afhankelijk van planuitwerking.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

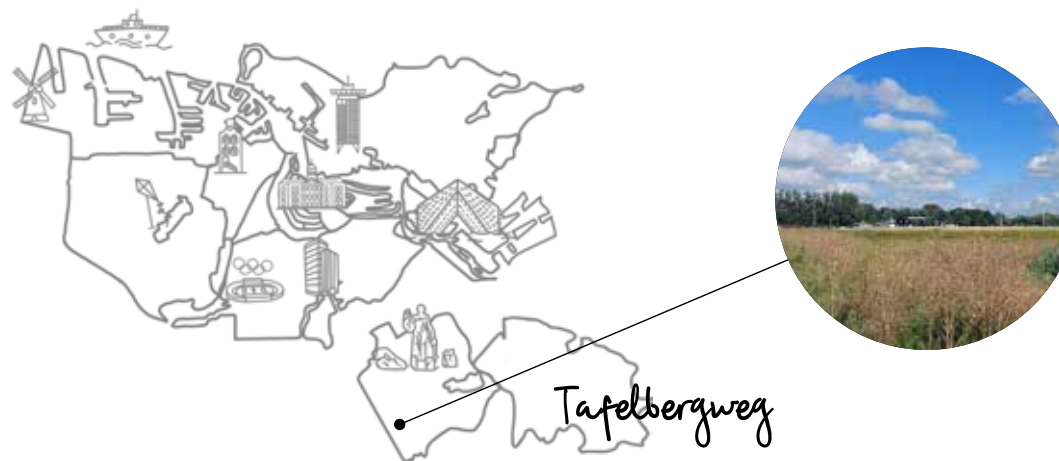
De grote parkeerplaats wordt gebruikt door bezoekers van het AMC en andere nabijgelegen kantoren en instellingen. Het braakliggende veld is deels in gebruik als landingsplaats voor helikopters.

Mogelijke invulling.

Een deel van het braakliggende veld kan worden omgevormd tot nutstuinen. Als dat voor een handige inrichting noodzakelijk is, kan de ligging van een deel van het parkeerterrein worden aangepast cq kan het parkeren worden gestapeld.

Aantal nieuwe tuinen.

Als je de plattegrond bekijkt zie je dat de helft van de omvang van het aan de overkant van de Tafelbergweg gelegen nutstuinpark De Vijf Slagen (DVS) makkelijk past op het braakliggende veld. DVS bestaat uit 156 tuinen van 12 bij 12 meter; het park heeft op dit moment een wachtlijst van 75 personen. Dat betekent dat op het braakliggende veld zeker 75 nutstuinen van 150 m² gerealiseerd kunnen worden. Het ligt voor de hand om bij de aanleg en het beheer van deze nieuwe tuinen het bestaande volkstuinpark DVS te betrekken.

Groenstroken Maldenhof

Ligging van de locatie.

Stadsdeel Zuidoost. Twee brede groenstroken gelegen tussen het zuidelijke talud van de ondertunnelde Gaasperdammerweg (het Brasapark) en de woonwijk Maldenhof, in Zuidoost, doorsneden door een fietspad.

Grootte.

Nader te bepalen, afhankelijk van planuitwerking.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

Op dit moment is het mooi recreatief en ecologisch groen. De gemeente is van plan daar sportvelden voor hockey en american football aan te leggen, inclusief een clubhuis. Buurtbewoners van de Maldenhof zijn daartegen, want zij vrezen lawaai-, licht- en parkeeroverlast.

Mogelijke invulling.

Maak op deze groenstroken volkstuinen. Die geven veel minder overlast voor de omwonenden. Het aangrenzende schooltuincomplex Gaasperdam (Meerkerkdreef 33) kan worden bij de (her)inrichting van het gebied.

Aantal nieuwe tuinen.

Op deze locatie is zeker plek voor 50 dagtuinen van 100 m² elk.

Groenstroken Maldenhof

Gasunie-terrein

Ligging van de locatie.

Stadsdeel Noord. Begrensd door Zuiderzeeweg, fietspad Wijkergouw en volkstuinpark Wijkergouw. Dit weiland wordt door de tuinders van tuinpark Wijkergouw het 'Gasunie-terrein' genoemd.

Grootte.

Circa 5.000 m².

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

De grond is eigendom van de gemeente en niet in erfpacht uitgegeven. Ondergronds is het terrein in gebruik door de Gasunie voor ene gasleiding. Bovengronds is het begroeid met gras en kruiden, ecologisch waardevol. Werd vroeger door de tuinders van het volkstuinpark Wijkergouw gebruikt als voetbalveld. Volgens het bestemmingsplan is de bestemming van het terrein 'recreatie', waarin de gebruiksfunctie 'volkstuinten' is toegestaan. Er geldt een beperkingengebied van 5 meter aan weerszijden van de ondergrondse buisleiding.

Mogelijke invulling.

Heel geschikt voor nutstuinen voor bewoners van de aangrenzende Waterlandpleinbuurt en/of schooltuinen.

Aantal nieuwe tuinen.

Circa 50 nutstuinen van elk 50 m² en de rest van het gebied is collectief groen.

Korte Stammerdijk

Ligging van de locatie.

Stadsgebied Weesp. De groenstrook tussen de galerijflat aan de ene kant en het fietspad en de vaart aan de andere kant. De flat en de groenstrook worden omsloten door de Korte Stammerdijk en de Keulsevaartstraat.

Grootte.

Nader te bepalen, afhankelijk van planuitwerking.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

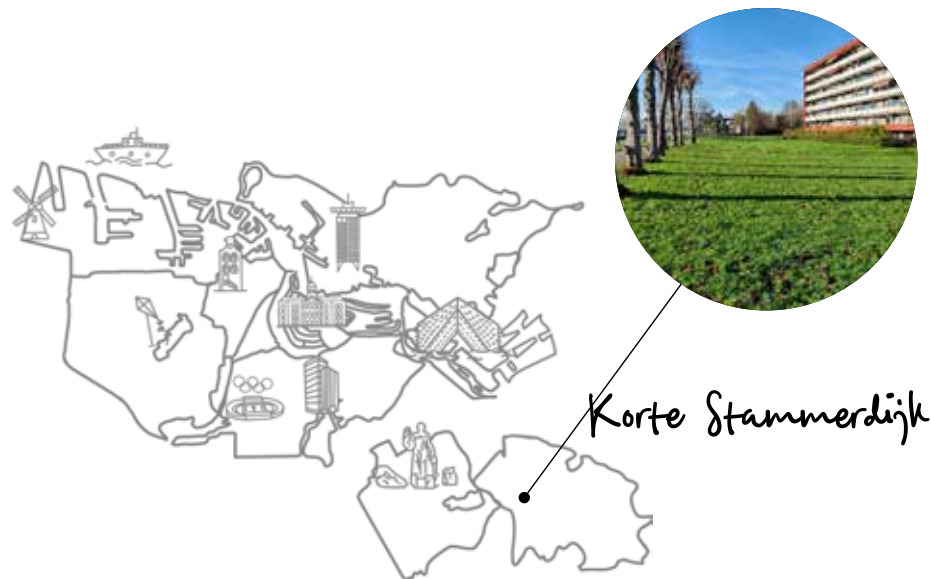
Op dit moment is het een brede groenstrook voor algemeen gebruik, die doorloopt langs de laagbouwwoningen richting molen 't Haantje.

Mogelijke invulling.

Tuintjes voor de bewoners van de naast gelede flat.

Aantal nieuwe tuinen.

Circa 20 nutstuinen van 50 m² elk.

Nijhofstraat

Ligging van de locatie.

Stadsgebied Weesp. Deel van het groene grasveld aan de Nijhofstraat, naast brede basisschool Kors Breijer en achter de moskee.

Grootte.

Nader te bepalen, afhankelijk van planuitwerking.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

Op dit moment is het onderdeel van een toegankelijk grasveld met enkele bomen en struiken.

Mogelijke invulling.

Schooltuinen beheerd en onderhouden door de naast gelegen basisschool.

Aantal nieuwe tuinen.

Circa 20 nutstuinen van 50 m² elk.

Sportparklaan langs het spoor

Ligging van de locatie.

Stadsgebied Weesp. Smalle strook langs het spoor aan de Sportparklaan, met oude gebouwen en struikgewas.

Grootte.

Nader te bepalen, afhankelijk van planuitwerking.

Huidige (en toekomstige) bestemming en gebruik.

In de oude gebouwen is oa een ruilwinkel en een jongeren centrum.

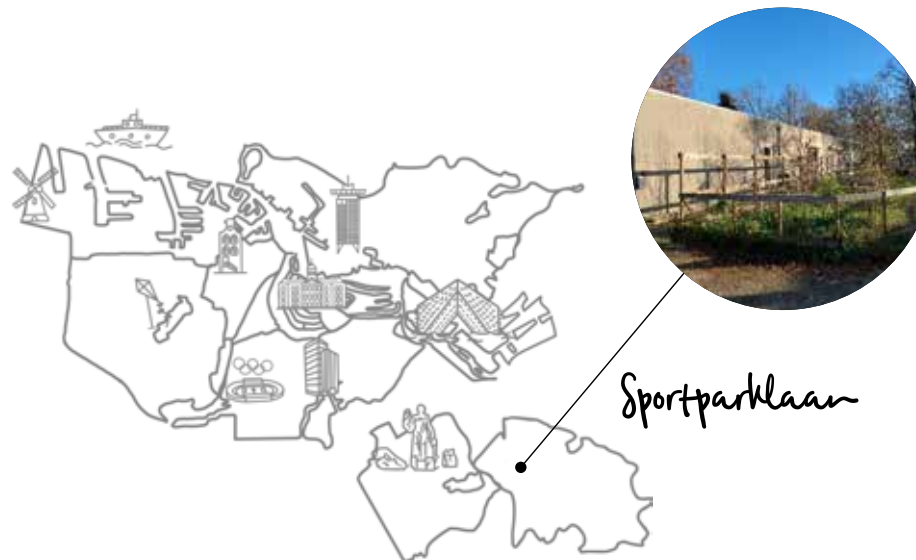
In het verleden is geprobeerd in het groen tuinen te maken. Op dit moment ligt het groen er onbeheerd bij.

Mogelijke invulling.

Tuinen maken met daarbij een rol voor de bezoekers van het jongeren centrum en de bewoners van de laagbouw=flats aan de overkant van de Sportparklaan.

Aantal nieuwe tuinen.

Circa 10 dagtuinen van elk 30 m².

Bewonersbeheer

Veel buurtgroen in de stad wordt momenteel beheerd door gemeente, corporaties en ingehuurde hoveniers. Bewoners spelen hierbij vaak nauwelijks een rol, terwijl de wens om actief betrokken te zijn groot is. De Bond van Volkstuinders is ervan overtuigd dat veel bewoners bereid zijn gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor het beheer van hun directe leefomgeving, mits de juiste randvoorwaarden worden geboden.

Mogelijke richtingen voor bewonersbeheer

- **Binnenterreinen:** Corporaties zouden in overleg met bewoners een binnentuin kunnen aanwijzen om samen te beheren. Als dit positief verloopt, kan stapsgewijs uitbreiding plaatsvinden naar meer binnentuinen
- **Plantsoenen:** De gemeente zou bewoners een actievere rol kunnen geven bij het onderhoud van perken en plantsoenen, eventueel met lichte ondersteuning van gemeentelijke medewerkers
- **Stadsparken:** Het is denkbaar om bewoners en parkorganisaties een rol te laten spelen bij het beheer van delen van publieke parken, naar voorbeeld van het Sarphatipark en het Beatrixpark
- **Moestuinen bij scholen en speeltuinen:** Ouders en buurtbewoners zouden hierbij betrokken kunnen worden, zodat kinderen spelenderwijs kennismaken met tuinieren
- **Kleinschalige initiatieven:** Geveltuinen, plantenbakken en boomspiegels blijven laagdrempelige mogelijkheden voor bewoners om hun omgeving te vergroenen.

Toelichting

Deze vormen van bewonersbeheer vallen niet direct onder het streven naar 750 nieuwe actief-tuinieren-plekken, maar sluiten wél aan bij de gedachte dat meer Amsterdammers de kans krijgen actief met groen bezig te zijn. De Bond van Volkstuinders stelt haar kennis en ervaring graag beschikbaar om inspiratie en ondersteuning te bieden bij dergelijke initiatieven.

"De Bond van Volkstuinders biedt onze 750-jarige stad als verjaarscadeau een plan aan om 750 nieuwe plekken voor actief-tuinieren ('volkstuinten') te realiseren. Ook pleiten wij voor de invoering van een heldere en afrekenbare norm voor de gewenste hoeveelheid volkstuinareaal in de stad. Voldoende actief-tuinier-plekken zijn belangrijk voor het welzijn van alle Amsterdammers. Wij wensen de jarige stad een gezonde en aangename toekomst toe en zijn ervan overtuigd dat meer actief-tuinier-plekken daarvoor een belangrijke voorwaarde zijn."

*Dit Raadsadres wordt
u aangeboden door*

Bond van Volkstuinders

Volendammerweg 301

1027 EA Amsterdam

020 – 613 2893

info@bondvanvolkstuinders.nl

www.bondvanvolkstuinders.nl

